

Mál nr. 276/2013

M
og
vátryggingafélagið X v/ ábyrgðartryggingar vinnuveitanda (aðalverktaka)
og
vátryggingafélagið Y v/ ábyrgðartryggingar vélaleigu (undirverktaka).

Ágreiningur um bótaskyldu vegna slyss við vinnu í skurði þann 15.11.2010.**Gögn.**

142. Málskot, móttakið 19.8.2013, ásamt fylgigögnum.

143. Bréf X, dags. 9.9.2013, ásamt fylgigögnum.

144. Bréf Y, dags. 4.9.2013, ásamt fylgigögnum.

Málsatvik.

M var á vegum V, vinnuveitanda síns, að moka undir rör í skurði við tiltekinn skóla þegar skurðbarmar gáfu sig og stórir steinar lentu á honum með þeim afleiðingum að hann hlaut m.a. tognunaráverka á hálsi og baki.

Í skýrslu lögreglu kemur fram að skurðurinn hafi verið um tveir metrar á breidd og um þrjú metrar á dýpt og verið var að vinna með skurðgröfu í skurðinum þegar slysið varð. Eftir stjórnanda gröfunnar er haft að hann hafi verið búinn að grafa skurðinn niður á um þriggja metra dýpi og hafi M staðið ofan í skurðinum og snúið bakinu í annan bakka skurðarins þegar stór hluti bakkans hafi skyndilega hrunið á bak M. Hafi M kastast niður á hnén og utan í bakkann hinum megin og grafist niður upp að mjöðm. Stjórnandi gröfunnar mat það svo að um 10-12 rúmmetrar af efni hafi hrunið úr bakkanum og á M.

Í umsögn Vinnueftirlitsins um slysið segir að unnið hafi verið við að færa skolplagnir í skurði við anddyri skólans, en skurðurinn hafi verið grafinn í vikunni áður en slysið varð. Þá kemur fram í umsögninni að V hafi verið aðalverktaki við verkið og hafi V fengið undirverktakann A til að annast skurðgröftinn. Samkvæmt upplýsingum stjórnanda gröfunnar hafi hann bent forsvarsmönnum V á nauðsyn þess að aftengja hitalagnir svo hægt væri að ganga frá skurðbrúnunum á þann hátt að ekki væri hætta á hruni. Að öðrum kosti væri nauðsynlegt að klæða skurðveggina eða grípa til annarra öryggisráðstafana. Af hálfu V hafi verið talið of umfangsmikið að aftengja hitalagnir og því hafi ekki verið farið að ábendingum gröfustjórans.

Er það niðurstaða í umsögninni að rekja megi orsakir slyssins til þess að áhættumat fyrir þann verkþátt sem M vann hafi ekki verið gert, ekki hafi verið rétt gengið frá skurðbökkum miðað við dýpt og gerð jarðvegs og efnishaugur hafi verið of nálægt skurðbrún. Er m.a. vísað í greinar 1.3 í IV. viðauka við reglur nr. 547/1996 um tímabundna mannvirkjagerð, en í því ákvæði segir m.a. að skurðir sem eru 1,7 m að dýpt eða meira og verða að vera með lóðréttum veggjum, sem hætta getur stafað af, skulu klæddir með nægjanlegu traustu efni eða með öðrum jafngóðum frágangi sem getur fyrirbyggt að úr veggjunum hrynji. Einnig er vísað til leiðbeininga um vinnuvernd nr. 2/1990 um öryggi við skurðgröft og gryfjur. Þar segir um halla á skurðveggjum, þegar skurðir eru með hallandi hliðum án skorða, að hallinn verði að vera það mikill að ekki sé hætta á hruni. Taka skuli tillit til jarðvegsefna í hverju tilviki, en ekki sé hægt að setja

algildar reglur um hver hallinn eigi að vera. Mörg atriði skipti þar máli, svo sem samsetning jarðvegs, dýpt skurðarins, fjarlægð frá umferð, fjarlægð frá mannvirkjum o.fl.

Fyrirmæli Vinnueftirlitsins um úrbætur á þeim atriðum er snéru að frágangi skurðarins voru send A. Fyrirmælin voru þau að fjarlægja skuli efnishaug af skurðbrún, taka skuli fláa í skurð í samræmi við fyrrgreindar leiðbeiningar nr. 2/1990 og gera skuli áhættumat í samræmi við reglugerð nr. 920/2006.

M hefur krafist bóta úr ábyrgðartryggingu V hjá X og úr ábyrgðartryggingu A hjá Y. Bæði félögin, X og Y, hafa hafnað bótaskyldu á þeim forsendum að vátryggingartakar, V og A, beri ekki ábyrgð á líkamstjóni því sem M hlaut í slysinu. Að auki hefur X hafnað því að ábyrgðartrygging sú sem V hefur í gildi hjá félaginu taki til slysa sem verða við vinnu í skurðum.

Álit.

Samkvæmt 7. gr. í vátryggingarskilmálum X fyrir ábyrgðartryggingu atvinnurekstrar eru áhættur sem nánar eru tilgreindar í gr. 7.1-7.4 undanskildar ábyrgð félagsins nema þær hafi verið vátryggðar sérstaklega gegn greiðslu viðbótariðgjalds. Þannig greiðir félagið skv. gr. 7.3 ekki „skaðabótakröfu vegna tjóns, sem hlýst af því að vátryggður vinnur við sprengingar, uppgröft, jarðboranir, aðrar framkvæmdir í jörðu, svo sem að reka niður eða taka upp staura, stálþil o.þ.h., niðurrif mannvirkja, uppfyllingu eða aðrar breytingar á landi, breytingar á grunnvatni, rennsli vatns eða aðrar framkvæmdir varðandi grunnvatn, stöðuvatn eða straumvatn.“ Umrætt sinn hafði V tekið að sér verk við holræsalögn í um þriggja metra djúpum skurði. Þótt V hafi fengið A sem undirverktaka til að annast sjálfan skurðgröftinn verður ekki annað ráðið af fyrirliggjandi gögnum en skurðgröfturinn hafi verið hluti þess verks sem V hafði tekið að sér sem aðalverktaki á verkinu. Af hálfu X er staðhæft að V hafi ekki keypt sér viðbótarvátryggingarvernd sem tekur til þeirrar áhættu sem getið er í gr. 7.3. Þótt engin gögn hafi verið lögð fram beinlínis því til staðfestu verður engu að síður að að miða við að svo hafi verið. Af því leiðir að samkvæmt bótasviði ábyrgðartryggingar þeirrar sem V hafði hjá X tekur vátryggingin ekki til þess líkamstjóns sem M varð fyrir. Skaðabótaábyrgð V á líkamstjóni M kemur því ekki til frekari skoðunar í máli þessu.

Fyrir liggur að ekki var gengið frá skurðbökkum í samræmi við skráðar reglur eins og nánar getur í áðurgreindri umsögn Vinnueftirlitsins. Hið sama gildir um efnishauga sem voru of nálægt skurðbrún. A hafði tekið að sér skurðgröftinn sem sjálfstæður verktaki. Eins og hér stóð á verður A að bera ábyrgð á þeim mistökum sem urðu við gröftinn en þau voru þess valdandi að skurðbakkinn hrundi ofan á M. Verður A því talinn bera fébótaábyrgð á líkamstjóni M. Ekki eru efni til að leggja meðábyrgð á M. Tjón hans fæst því að fullu bætt úr ábyrgðartryggingu A hjá Y.

Niðurstaða.

Ábyrgðartrygging V hjá X tekur ekki til líkamstjóns M. Tjón hans bætist að fullu úr ábyrgðartryggingu A hjá Y.

Reykjavík, 24. september 2013.

Þóra Hallgrímsdóttir hdl.

Valgeir Pálsson hrl.

Jón Magnússon hrl.